

Sygn. akt V U 503/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Marzena Głuchowska

Protokolant Barbara Wypych

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2015 r. w Kaliszu

odwołania H. A.

od decyzji Nr (...)Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w (...)

z dnia 11 marca 2015 r. znak (...)

w sprawie H. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w (...)

o ustalenie ubezpieczenia

1. Zmienia zaskarżoną decyzję Nr (...)Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w (...)z dnia 11 marca 2015 r. znak (...) i ustala, że odwołująca H. A.podlega ubezpieczeniu społecznemu pracowników z tytułu zatrudnienia w Biurze (...) S.C.w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 30 czerwca 2014 r.,

2. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w (...) na rzecz H. A.kwotę 120,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...)znak (...) z dnia 11.03.2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.stwierdził, iż H. A.nie podlega od dnia 01.01.2014 r. do dnia 30.06.2014 r ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w firmie Biuro (...) S.C.w O.wobec stwierdzenia, iż umowa o pracę została zawarta w celu uzyskania uprawnień do korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i służyła obejściu obowiązujących przepisów prawa.

Od powyższej decyzji odwołanie wniosła H. A. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, iż podlega ubezpieczeniu pracowniczemu od dnia 01.01.2014 r. do dnia 30.06.2014 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd zawiadomił o możliwości wstąpienia do sprawy jako zainteresowany Biuro (...) S.C. w O.. Wymieniony podmiot nie skorzystał z tego prawa.

Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne.

H. A.liczy obecnie 59 lat. Ma wykształcenie średnie. Ukończyła Technikum (...) w M.– posiada tytuł technik rolnik ogrodnik. W styczniu 1997 r. H. A.ukończyła 4- miesięczny kurs w zakresie rachunkowości i finansów firm prowadzony przez Zakład (...)w K.. Posiada okres ubezpieczenia wynoszący ponad 38 lat. Przez okres ostatnich 19 lat, przed spornym zatrudnieniem, od 01.01.1994 r. do 31.12.2013 r. odwołująca była ubezpieczona jako osoba współpracująca z mężem R. A.przy prowadzeniu działalności gospodarczej w zakresie wędliniarstwa. W okresie współpracy odwołująca zajmowała się m.in. przygotowaniem dokumentów księgowych i rachunkowych dla biura rachunkowego, które prowadziło sprawy księgowe firmy. W okresie od 01.07.2014 r. do 19.10.2015 r. odwołująca figurowała jako osoba bezrobotna. Obecnie H. A.ubiega się o świadczenie przedemerytalne. Firma męża odwołującej wykazała przychody w 2014 r. 2133932,30 zł a dochód- 55300,08 zł, a w 2013 r. – przychód 2443567,60 zł i dochód 96221,62 zł.

(dowód: zeznania odwołującej, dokumenty PIT dotyczące odwołującej i jej męża)

Biuro (...)I. B.i W. K.prowadzi działalność gospodarczą od 2001 r. w postaci dokonywania rozliczeń podatkowych rocznych, PIT pracowniczych, wyliczania sprawozdań, rozliczeń z ZUS. Działalność prowadzona jest w formie spółki cywilnej I. B.i jej siostry W. K.. I. B.wypełnia dokumenty ostateczne na podstawie materiałów przygotowanych przez pracowników. Jej siostra wykonuje usługi dla jednego podmiotu – w jego siedzibie. Działalność opodatkowana jest na zasadach ogólnych. Za 2014 r. wykazała przychód wynoszący 220000 zł, a za 2013 r. – 151666,03 zł. Wpłaty na FUS dokonywane są przez biuro niesystematycznie: np. w styczniu 2013 r., w styczniu 2015 r. Nieopłacone składki ściągane są w trybie egzekucyjnym. Trudności finansowe biura wystąpiły w okresie wcześniejszym niż sporządzenie umowy o pracę z odwołującą i wynikały z braku płatności od kontrahentów biura. Spółka nie złożyła wymaganych dokumentów rozliczeniowych za okres od lipca do grudnia 2014 r. I. B.zatrudniała pracowników: W. Z., A. G., K. K.. Pracownik J. A., której obowiązki miała przejąć odwołująca, zajmowała się kompletowaniem dokumentów, a od VII 2012 r. korzysta nieprzerwanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego wobec ciąży i macierzyństwa. W biurze figuruje także jako zatrudniona V. R.– jest osobą zajmującą się sprawami bhp - pracuje w wymiarze 1/8 etatu. I. B.ma kłopoty zdrowotne – leczy się w związku z długotrwałymi bólami głowy.

(dowód: zeznania świadka I. B., dokumenty PIT)

W dniu 31.12.2013 r. odwołująca i Biuro (...) s.c. reprezentowana przez I. B. sporządziły umowę o pracę na czas nieokreślony od 02.01.2014 r. wymiarze czasu pracy 1/1 etatu na stanowisku – księgowa za wynagrodzeniem najniższym. Praca miała polegać na przyjmowaniu dokumentów, układaniu dokumentów chronologicznie, wprowadzaniu dokumentów do programu księgowego, przygotowaniu danych do realizacji obowiązku sprawozdawczego GUS, obsłudze urządzeń biurowych. Odwołująca nie była upoważniona do podpisywania dokumentów i dokumentów nie podpisywała. Sporządzone zostały podanie o pracę, zakres obowiązków, listy płac, listy obecności. Na listach obecności są podpisy odwołującej także w soboty: 4, 11, 18, 25 stycznia 2014 r. i niedziele: 25 maja, 15 czerwca 2014 r. Pracownicy w razie potrzeby wykonywali także pracę w dni wolne. Odwołująca przedstawiła zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy z dnia 31.12.2013 r. Odwołująca faktycznie wykonywała pracę w dniach wykazanych jako wolne, odbierając potem dni wolne. W dniu 30.06.2014 r. sporządzono świadectwo pracy za okres zatrudnienia odwołującej w firmie od 01.01.2014 r. do 30.06.2014 r. Wskazano rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem przez pracodawcę z powodu likwidacji stanowiska pracy. W tym czasie I. B. zwolniła także pracownicę, która wróciła z urlopu wychowawczego J. A.. Obecnie J. A. jest zatrudniona. pracuje także stażystka.

Do sporządzenia umowy miało dojść w następujących okolicznościach. Biuro miało poszukiwać pracownika przez znajomych i to pracowników powyżej 40 lat z możliwością przyuczenia. Zgłosiła się odwołująca, która wobec kłopotów finansowych swojej firmy związanych z utratą części klientów, chciała uzyskać dodatkowe dochody. Firma odwołującej nie była wcześniej klientem biura (...).

(dowód: zaświadczenie lekarskie, zeznania I. B.)

Odwołująca wykonywała pracę polegającą na tym, iż zbierała dokumenty, sprawdzała je, opisywała, układała chronologicznie. Odwołująca przychodziła do pracy w godzinach od 8-ej do 16- ej w siedzibie firmy od poniedziałku do piątku. Zdarzała się praca w sobotę, kilka razy w niedziele. Za pracę odwołująca otrzymywała wynagrodzenie.

(dowód: zeznania odwołującej, zeznania świadków I. B., W. Z. i J. K., dokument PIT odwołującej za 2014 r.)

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 póź. 887 z późn. zm.). obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym -podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 póź. 636 z późn. zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Zgodnie z treścią art. 83 kc w związku z art.300 kp nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Okoliczność, iż strony sporządziły umowę o pracę, nie stoi na przeszkodzie uznaniu, iż działanie stron w sytuacji gdy wiadomo było, iż odwołująca w krótkim czasie będzie chciała korzystać ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Nie można wyrazić akceptacji dla nagannych i szkodliwych społecznie zachowań, stanowiących przejaw szerszego zjawiska wyłudzenia świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych, polegającego na zawieraniu umów na korzystnych warunkach na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczeń z ubezpieczenia społecznego i to w wysokości ustalonej od wygórowanego wynagrodzenia za pracę.

ZUS ma prawo ocenić sporządzoną umowę o pracę i uznać ją za pozorną, sprzeczną z prawem czy zasadami współzycia społecznego co ma skutki dla ubezpieczonego w zakresie istnienia podstawy ubezpieczenia (por. Wyrok SN, sygn. akt III UK 200/04, opublikowany w Rzeczypospolitej 2005r., Nr 50, str. C-1). Podzielając ten pogląd dodać należy, iż rzeczą przedsiębiorcy jest zatrudnianie pracowników dla realizacji celów gospodarczych z tą działalnością związanych, lecz okoliczności te nie są obojętne dla organu rentowego, gdy ciężar utrzymania ubezpieczonego przerzucany jest na fundusze publiczne. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.01.2005 r. II UKN 141/04 (OSNC 2005 Nr.15 /235). O pozorności umowy decydują okoliczności jej zawarcia, cel jaki strony chciały osiągnąć i charakter wykonywanych czynności.

Okoliczność, iż strony sporządziły dokumenty związane zwykle z nawiązaniem stosunku pracy, nie znaczy jeszcze, iż do nawiązania stosunku pracy doszło.

Celem zawarcia umowy o pracę jest nawiązanie stosunku pracy, a więc świadczenie przez pracownika pracy przez określony, dłuższy okres, w zamian za wynagrodzenie.

Pośrednim celem zatrudnienia jest także uzyskanie stażu emerytalnego czy ochrony ubezpieczeniowej na wypadek zajścia ryzyka choroby, wypadku, starości.

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu jedno - dwumiesięcznych składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza ZUS. Nie może być tak iż konstruuje się stosunek prawny pod istniejącą sytuację, nie dla realizacji celu jakim ten stosunek ma służyć a dla osiągnięcia innych celów, a więc uzyskania świadczeń, do których strony tego stosunku nie spełniały warunków.

W niniejszej sprawie, zgromadzony materiał dowodowy wskazuje iż strony sporządziły umowę o pracę i umowa ta była realizowana. Odwołująca udawała się do miejsca prowadzenia działalności przez firmę I. B., w czasie gdy biuro działało, od godziny 8-ej do 16-ej od poniedziałku do piątku, wykonywała czynności objęte jej zakresem czynności, a za pracę firma wypłacała odwołującej wynagrodzenie. Odwołująca miała kwalifikacje i możliwość, aby pracę świadczyć, a firma miała potrzebę i możliwość zatrudnienia pracownika.

Z tych względów uznać należy, iż w niniejszej sprawie doszło do zawarcia umowy o pracę oraz jej realizacji i odwołująca podlegała ubezpieczeniu pracowniczemu w okresie od 01.01.2014 r. do 30.06.2014 r.

Stąd odwołanie jako zasadne podlegało uwzględnieniu, a decyzja zmianie. Sąd orzekł w myśl art. 477¹⁴ § 2 kpc. O kosztach orzeczono w myśl art. 98 kpc.